

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
Φορμίωνος 83, Καισαριανή, τ.κ. 161 21. Τηλ. 210-7224123 fax.: 210-7223584
(Internet) [http: //www.imkby.gr](http://www.imkby.gr) - (e-mail) info@imkby.gr

Άριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/155 Έν Καισαριανῇ τῇ 23ῃ Μαρτίου 2024

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 290η

Πρός

τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αιδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους
τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους
τούς Ἱερολογιωτάτους Διακόνους
καί τίς Ὀσιώτατες Μοναχές
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Θέμα : «Εὐαγγελισμός τῆς Θεοτόκου»

1. Θεολογία

Θεομητορική ἑορτὴ καλουμένη ἄλλως «ἀγγελισμός» ἢ «χαριτισμός» ἀγομένη τὴν 25ην Μαρτίου. Ἡ υπόθεσις αὐτῆς εἶναι εἰλημμένη ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Λουκᾶ (ἀ 26-38), κατὰ τὸ ὁποῖον ἕξ μῆνας μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Τ. Προδρόμου ὁ ἀργάγγελος Γαβριὴλ εὐηγγελίσθη εἰς τὴν Παρθένον Μαρίαν τὴν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου ὑπὸ αὐτῆς σύλληψιν καὶ γέννησιν τοῦ Κυρίου. Περισσότερας λεπτομερείας παρέχει τὸ ἀπόκρυφον Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰακώβου (κεφ. XI), τὸ ὁποῖον ὡσαύτως ἐπέδρασεν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς ὕμνογραφίας καὶ εἰκονογραφίας τῆς ἑορτῆς.

Αἱ ἀρχαὶ τῆς ἑορτῆς ταύτης δὲν εἶναι ἐκακριβῶς γνωσταί. Τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἁγία Ἑλένη ἔκτισεν εἰς Ναζαρὲτ βασιλικήν, ἐν τῇ ὁποίᾳ περιλαμβάνετο καὶ ὁ κατὰ τὴν παράδοσιν οἶκος τῆς Θεοτόκου, ἐν τῷ ὁποίῳ αὕτη ἐδέχθη τὸν εὐαγγελισμόν, ἐπέδρασεν ἴσως εἰς τὴν σύστασιν τοπικῆς τινος ἑορτῆς. Παρὰ τοῦτο ὅμως οὐδεμία ἔνδειξις περὶ αὐτῆς ὑπάρχει πρὸ τοῦ Ζ' αἰῶνος. Ἡ Αἰθερία, καίτοι λεπτομερῶς περιγράφει ἄλλας ἑορτάς, οὐδένα λόγον κάμνει περὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, εἰ καὶ τινες ἐθεώρησαν ἀπιθάνως ὡς εἰς αὐτὸν ἀναφερομένην τὴν εἰς Βηθλεὲμ ἀκολουθίαν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀναλήψεως. Ὁμοίως δὲν ἀναφέρουν αὐτὴν οὔτε τὰ παλαιὰ καλενδάρια οὔτε οἱ ἀρχαῖοι Πατέρες. Μαρτυρία τις Μελίτωνος τοῦ

Σάρδεων καὶ τρεῖς λόγοι εἰς τὴν ἑορτὴν Γρηγορίου τοῦ Θαυματουργοῦ, εἰς Ἀθανασίου τοῦ Ἀλεξανδρείας, εἰς τοῦ Βασιλείου Σελευκείας, εἰς Πέτρου τοῦ Χρυσολόγου καὶ δύο Ἀναστασίου τοῦ Σιναΐτου εἶναι νόθοι. Ὅμοίως δὲν μνημονεύει αὐτὴν καὶ ἡ ἐν Λαοδικεῖα Σύνοδος (ΣΤ΄ αἰών), καίτοι γίνεται λόγος ὑπὲρ αὐτῆς περὶ τῶν κατὰ τὴν Τεσσαρακοστὴν ἑορτῶν τῶν μαρτύρων. Ἡ πρώτη περὶ αὐτῆς μαρτυρία εὑρίσκεται εἰς τὸ Πασχάλιον Χρονικὸν (624), ὅπου χαρακτηρίζεται ὡς συσταθεῖσα τὴν 25ην Μαρτίου «ἀπὸ τῶν θεοφόρων διδασκάλων»¹. Ὀλίγον μεναγενέστεραι εἶναι αἱ μαρτυρίαι τῆς Ι΄ ἐν Τολέδῳ συνόδου (656), τῆς ἐν Τρούλλῳ 692 - κανὼν νβ΄), τοῦ Ἰνδελφόνσου Τολέδου (†669), τοῦ Γελασιανοῦ Εὐχολογίου κ.ἄ.

Καθωρίσθη δὲ ὅπως ἡ ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἑορτάζεται τὴν 25ην Μαρτίου ἐκ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, τῆς ὁποίας ὁ ἑορτασμὸς ἄπαξ καὶ ἐπαγιώθη εἰς τὴν 25ην Δεκεμβρίου καθώριζε καὶ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ εἰς τὴν 25ην Μαρτίου, ἥτοι ἐννέα ἀκριβῶς μῆνας πρὸ τῆς Γεννήσεως. Παρὰ τοῦτο ὅμως ἐπεδιώχθη ἡ αἰτιολογία τῆς ἐκλογῆς τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐξ ἄλλων κριτηρίων. Ἡ 25η Μαρτίου ἐθεωρεῖτο ὡς ἡμέρα τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου. Ὁ Κύριος ὡς τέλειος κατὰ πάντα ἄνθρωπος ἔσχεν ἐπίγειον βίον καθοριζόμενον ἀπὸ ἀκριβῆ ἀριθμὸν ἐτῶν, ἐπομένως ἔπρεπε νὰ εἶχε συλληφθῇ τὴν ἡμέραν τοῦ θανάτου του. Ἐξ ἄλλου ἡ 25η Μαρτίου ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ κόσμου καὶ ὡς τοιαύτη θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ πρώτη ἡμέρα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Οὕτως ὁ ἱ. Αὐγουστῖνος μὴ

¹ PG 92, 488c.

ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἑορτήν, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ γεγονός τοῦ εὐαγγελισμοῦ, λέγει ὅτι ἡ Ἐκκλησία octavo kal. Aprilis (=25 Μαρτίου) conceptus, quo et passus ὁ Κύριος². Ἀρχαῖα ἐπίσης δυτικά καλενδάρια ἀναγράφουν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην (VIII Kal. Apr.): Equinoxis verni et dies mundi primus, in quo die Dominus et conceptus est et passus est (μοζαραβικόν) ἢ ἀπλούστερον Christus conceptus creditum et passus, VIII Kal. Apr. (Ἰερωνυμιανόν). Ὁ ἱ. Χρυσόστομος ἀφ' ἑτέρου ἑξαρτᾷ περιέργως πως τὴν ἡμερομηνίαν τῆς συλλήψεως τοῦ Κυρίου ἀπὸ ἐκείνην τῆς συλλήψεως τοῦ Προδρόμου (24 Σεπτεμβρίου), ἀπὸ τῆς ἰουδαϊκῆς δηλαδή ἑορτῆς τοῦ Ἐξιλασμοῦ, καθ' ἣν ὁ κατ' αὐτὸν ἀρχιερεὺς Ζαχαρίας εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἀγίων, ὅπου ἐδέχθη τὸν Εὐαγγελισμόν τῆς γεννήσεως τοῦ Βαπτιστοῦ.³

Ἄλλ' ὁ ἑορτασμὸς τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ κατὰ τὴν ἡμερομηνίαν ταύτην προσέκρουεν εἰς τὸν πένθιμον χαρακτῆρα τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, εἰς τὴν περίοδον τῆς ὁποίας συνέπιπτεν ἡ ἑορτή, καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν ὅπως μὴ τελῶνται κατ' αὐτὴν ἑορταὶ καὶ πανηγύρεις. Εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὁ ἑορτασμὸς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐπετράπη ὡς ἐξαίρεσις (ΝΒ κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ συνόδου), ἐπιτρεπομένης κατ' αὐτὸν τῆς τελέσεως τῆς λειτουργίας τοῦ Χρυσοστόμου, ἀπεδίδετο ὅμως αὐθημερὸν καὶ εἶχε μίαν μόνον προεόρτιον ἡμέραν καὶ μίαν μεθεόρτιον, τὴν Σύναξιν τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ (26 Μαρτίου). Εἰς πολλὰ μέρη ἀνεζητήθη ἑτέρα ἡμερομηνία

² De Trinitate IV, 5, PI, 42, 894.

³ Εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, PG 49, 351-362.

κειμένη ἔξω τῆς Τεσσαρακοστῆς ἐν συνδέσμῳ πάλιν πρὸς τὴν ἐορτὴν τῶν Χριστουγέννων. Οὕτω κατὰ τὸ ἀμβροσιανὸν ἐορτολόγιον ἐωρτάζετο τὴν πρὸ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου Κυριακὴν εἰς τὸ μοζαραβικὸν καθωρίσθη ὅπως ἐορτάζεται ὁκτὼ ἡμέρα σπρὸ τῶν Χριστουγέννων, ἥτοι τὴν 18ην Δεκεμβρίου. (Σύνοδος Τολέδου, 650). Εἰς τὸ συριακὸν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κατὰ τοὺς ἀνατολικοὺς ἢ μίαν ἐκ τῶν πέντε κατὰ τοὺς δυτικούς Σύρους ἐβδομάδων τῶν Εὐαγγελισμῶν (Ζαχαρίου, Θεοτόκου, ἐπισκέψεως εἰς Ἑλισάβετ, γεννήσεως τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ εὐαγγελισμοῦ τοῦ Ἰωσήφ), αἵτινες προηγοῦνται τῶν Χριστουγέννων. Παρὰ τοῖς Ἀρμενίοις ἡ ἐορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ (Ἀβεδούκ) ἄγεται τὴν 7ην Ἀπριλίου, ἥτοι ἐννέα μῆνας πρὸ τῶν Ἐπιφανείων (9 Ἰανουαρίου).

Ὁ Σῦρος πάπας Σέργιος (687 - 701) ὥρισε, κατὰ τὸ *Liber Pontificalis*, ὅπως κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τελῆται ἐν Ρώμῃ μεγάλη λιτανεία πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου. Τοῦτο ἐγένετο προφανῶς κατὰ μίμησιν τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις πράξεως, ὅπου εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐμφανίσεως τῆς Θεοτόκου εἰς τὸν Ἅγιον Σάβαν ἐγένετο λιτανεία πρὸς τὸν τόπον ὅπου οὗτος εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τούτου εἶχε κτίσει ναὸν πρὸς τιμὴν της. Τοῦτο μαρτυρεῖται ὑπὸ τοῦ ἐν γεωργιανῇ γλώσσῃ βίου τοῦ Ἁγίου Μιχαήλ τοῦ Σαβαΐτου, τοῦ παλαιστινο-γεωργιανοῦ καλενδαρίου καὶ αὐτοῦ τοῦ Τυπικοῦ τοῦ Ἁγίου Σάβα, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ ἐορτῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἀναγράφει : «Ποιοῦμεν λιτὴν καταβαίνοντες εἰς χεῖμαρρον εἰς προσκύνησιν τῆς Θεοτόκου»⁴. Εἰς

⁴ Ἀ. Δημητριάδου Ορίσανι Γ Τυπικά, Β , σ. 44.

Κωνσταντινούπολιν ἡ λιτὴ ἤρχιζεν ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς Θεοτόκου τοῦ Φόρου ἢ ἐκ τοῦ ἐν Βλαχέρναις ναοῦ καὶ κατέληγεν εἰς τὸν ναὸν τῶν Χαλκοπρατείων, ὁ ὁποῖος ἴσως ἐτιμᾶτο ἐπὶ ὀνόματι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Ἐκεῖ ἐγένετο λαμπρὰ πανήγυρις μετὰ προελεύσεως τοῦ αὐτοκράτορος.⁵ Κατὰ τὸν Ιἑ αἰῶνα ἡ παννυχὶς ἐτελεῖτο ἐν τῷ Παλατίῳ (Γ.Κωδινός).

Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην καὶ ὑπὸ τῶν αὐστηροτέρων ἔτι μοναχικῶν Τυπικῶν προεβλέπετο κατάλυσις ἰχθύος καὶ ἂν ἀκόμη συνέπιπτεν ὁ Εὐαγγελισμός καὶ κατ' αὐτὴν τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα (Ἑ Κανὼν Νικηφόρου τοῦ Ὁμολογητοῦ).

2. Τάξις Λατρείας.

Κατὰ τοὺς περὶ νηστείας κανόνας, οἵτινες ἐτηροῦντο ἀπαρεγκλίτως εἰς τὰς μονάς, ἐπιβάλλεται εἰς τὰς νηστήμους ἡμέρας τῆς μεγάλης τεσσαβακοστῆς ἡ παράθεσις τραπέζης ἅπαξ τῆς ἡμέρας, μετὰ τὸν μετὰ τῆς θ' ὥρας συμψαλλόμενον Ἑσπερινόν. Ὁ κανὼν αὐτὸς ἐτηρεῖτο καὶ εἰς τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἐκ τούτου, ἐάν ἡ ἑορτὴ συνέπιπτεν ἀπὸ τῆς Τρίτης ἕως καὶ τῆς Παρασκευῆς, ἡ ἀκολουθία αὐτῆς συνεψάλλετο μετὰ τῆς τοῦ Τριωδίου, καταλιμπανομένων τῶν μαρτυρικῶν. Οὕτω τὴν παραμονὴν ὁ Μέγας Ἑσπερινὸς ἐπετελεῖτο συνηνωμένος μετὰ θ. Λειτουργίας προηγιασμένων δώρων, μεθ' ἣν παρετίθετο τράπεζα, ἐν ἣ ἐγένετο

⁵ Κ. Πορφυρογεννήτου, Ἐκθεσις βασιλείου τάξεως, Α΄, PG 112, 204-205).

κατάλυσις οίνου καὶ ἐλαίου. Μετὰ τὴν τράπεζαν ἐπηκολούθει ἡ Ἀγρυπνία, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ Ἀποδείπνου, εἰς ὃ ἐψάλλοντο καὶ τὰ στιχηρὰ τοῦ στίχου τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἐορτῆς. Περὶ τὸ μέσον τῆς κυρίας ἡμέρας τῆς ἐορτῆς ἐτελεῖτο μετὰ τῆς τριθέκτης λιτανεία καὶ τὴν ἐσπέραν, μετὰ τὴν θ΄ ὥραν, ἐψάλλετο ὁ Ἑσπερινὸς τῆς κσ΄ τοῦ μηνὸς συνηνωμένος μετὰ τῆς Θ. Λειτουργίας τοῦ Χρυσοστόμου, μεθ' ἣν παρετίθετο τράπεζα, ἐν ἧ ἐγίνετο καὶ κατάλυσις ἰχθύος. Ἐπειδὴ ὁ Ἑσπερινὸς αὐτὸς τῆς κσ΄ Μαρτίου ἐπετελεῖτο μετὰ τῆς Λειτουργίας τῆς ἐορτῆς, ἐτέθησαν ἐν αὐτῷ ὅχι μόνον στιχηρὰ τῆς ἐορτῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ εἰδικὰ ταύτης προφητικὰ ἀναγνώσματα, ἅτινα κατὰ τὰς διατάξεις τῶν παλαιῶν Τυπικῶν ἀνεγινώσκοντο εἰς τὸν Μέγαν Ἑσπερινὸν τῆς ἐορτῆς, ἐὰν αὕτη συνέπιπτεν ἐν Σαββάτῳ ἢ ἐν Κυριακῇ, ἐν ἡμέραις δηλαδή κατὰ τὰς ὁποίας καὶ ἡ Θ. Λειτουργία τοῦ Χρυσοστόμου ἐπετελεῖτο τὴν πρωΐαν μετὰ τὴν τριθέκτην καὶ δις παρετίθετο τράπεζα, περὶ τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν ἐσπέραν.

Ἐπειδὴ ὅμως οἱ ζῶντες εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκτελοῦν ὅσα καὶ οἱ μοναχοί, ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐθέσπισεν, ὅπως ἡ ἀκολουθία τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ψάλλεται εἰς τὰς ἀνὰ τὸν κόσμον ἐκκλησίας ἀκριβῶς, ὡς αἱ ἀκολουθίαι καὶ τῶν λοιπῶν μεγάλων Θεομητορικῶν ἐορτῶν, ἥτοι ἀμιγῶς τοῦ Τριωδίου. Οὕτως, εἰ τύχοι ἡ ἐορτὴ ἐν Κυριακῇ, συμπάλλεται ἡ ἀκολουθία αὐτῆς μετὰ τῆς ἀναστασίμου καὶ τῶν ἐορτῶν τῆς Ὁρθοδοξίας ἢ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, καταλιμπάνονται ὅμως εἰς τὸν Ὅρθρον ὅχι μόνον τὰ μετὰ τὸν ὕψαλμὸν ἰδιόμελα τοῦ Τριωδίου, ἀλλὰ καὶ τὰ εἰς

τοὺς αἶνους τοιαῦτα, ἐπιτελουμένης, ἀντὶ τῆς θ. Λειτουργίας τοῦ Μεγ. Βασιλείου, τῆς τοῦ Χρυσοστόμου τοιαύτης. Οἴκοθεν νοεῖται, ὅτι καταλιμπάνονται αἱ ἐν τῷ Τριωδίῳ ὑπάρχουσαι ἀκολουθίαι τῶν Ἀγίων Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, Ἰωάννου τῆς Κλίμακος καὶ Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, εἰ ἡ ἐορτὴ τύχοι τῇ β' ἢ δ' ἢ ε' Κυριακῇ τῶν νηστειῶν, ὡς καταλιμπάνεται ἐπίσης ἡ τε ἀκολουθία τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου καὶ τοῦ Τριωδίου, εἰ ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου τύχοι τῷ Σαββάτῳ τῆς α' ἐβδομάδος τῶν νηστειῶν. Εἰ τέλος ἡ ἐορτὴ τύχοι τῇ Τετάρτῃ ἢ τῇ Πέμπτῃ τῆς ε' ἐβδομάδος τῶν νηστειῶν, ὁ Μέγας Κανὼν προψάλλεται τῇ Δευτέρᾳ ἢ τῇ Τρίτῃ τῆς αὐτῆς ἐβδομάδος. Ἐπὶ πλέον, τῆς ἐορτῆς τυχούσης ἀπὸ Τρίτης ἕως Σαββάτου, συμπάλλεται μὲν μετὰ τῆς προεορτίου ἀκολουθίας τὸ Τριώδιον, ψάλλονται ὁμως εἰς τε τὰ ἐσπέρια καὶ τὸν στίχον τοῦ Ἑσπερινοῦ καὶ τῶν αἶνων τὰ ἰδιόμελα δοξαστικά τῆς ἐορτῆς μὴ ἐπιτελουμένης θ. Λειτουργίας προηγιασμένων δώρων, κἂν ἡ παραμονὴ τύχη ἐν Τετάρτῃ ἢ Παρασκευῇ, τῆς μετὰ Τριωδίου ἀκολουθίας τῆς παραμονῆς ληγούσης εἰς τὴν εὐχὴν τῆς στί ὥρας.

Ὡς γνωστόν, ἤδη, μετὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, ἡ ἐορτὴ δύναται νὰ συμπέσῃ ἀπὸ τῆς Παρασκευῆς τῆς α' ἐβδομάδος τῶν νηστειῶν ἕως καὶ τῆς Πέμπτης πρὸ τῶν Βαΐων.

Ἐπειδὴ ἡ ἐορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου μετέχει τοῦ χαρακτῆρος καὶ Δεσποτικῆς ἐορτῆς, ἡ ἀκολουθία αὐτῆς ἔχει αἰῶδιον χαρακτηριστικὸν ἐν τῇ ἀπολύσει⁶ ὅπερ τὸ πρῶτον ἐδημοσιεύθη

⁶ Γ. Βιολάκη, Τυπικόν, Προθεωρία, Περὶ τῆς ἀπολύσεως ἐν γένει § 16.

τύποις ἐν ταῖς λειτουργικαῖς δέλτοις εἰς σ. 25. τοῦ Ἱερατικοῦ, ἐκδόσεως Ἀποστολικῆς Διακονίας τοῦ ἔτους, 1962⁷, β) ἴδιον εἰσοδικόν, ψαλλόμενον ἐν οἰαδήποτε ἡμέρᾳ τύχῃ ἢ ἑορτῇ καὶ γ) ἴδιον χαρακτηριστικὸν διὰ τὸ ἐφύμνιον τοῦ β' ἀντιφώνου, ὅπερ ψάλλεται καὶ ἐν Κυριακῇ ἔτι, εἰ ἐν ταύτῃ τύχοι ὁ Εὐαγγελισμός. Τὸ αὐτὸ χαρακτηριστικὸν ψάλλεται καὶ εἰς τὸ ἐφύμνιον τοῦ εἰσοδικοῦ, ἀλλὰ μόνον εἰ ἢ ἑορτῇ τύχοι, ἀπὸ Δευτέρας ἕως Σαββάτου, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν Κυριακῇ, ἐν ᾗ ψάλλεται τὸ ἀναστάσιμον χαρακτηριστικόν.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ Δανιήλ

⁷ Πρβλ. Γ. Μπεκάτῳρου, Τάξις, 1965, σ. 90.